

Kommentit Närpiön kaupungin vanhusneuvoston kirjelmään, päivätty 27.1.2025

Närpiön kaupungin vanhusneuvosto korostaa seniorineuvonnan merkitystä ikäihmisten ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja viittaa entisen K5-alueen seniorineuvonnan toimintamalliin. Tässä mallissa järjestettiin henkilökohtaisia kutsuja terveystapaamisiin sekä kotikäyntejä 80 vuotta täyttäneille.

Pohjanmaan hyvinvointialueen uusi seniorineuvonnan toimintamalli on luotu osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanketta. Hankkeessa kartoitettiin tuolloinen seniorineuvonnan tilanne koko Pohjanmaalla, mukaan lukien olemassa olevat resurssit, ja kutsuttiin edustajia työryhmiin kehittämään uutta toimintamallia. Ohjausryhmä antoi suuntaviivoja toiminnalle ja palautetta työryhmien ehdotuksiin.

Lopputuloksena syntyi toimintamalli, jonka Pohjanmaan hyvinvointialueen johtoryhmä hyväksyi 7.11.2023 ja joka on sen jälkeen otettu käyttöön koko Pohjanmaalla. Seniorineuvonnan tehtävänä on ennaltaehkäisevä terveydenhuolto, riskitekijöiden tunnistaminen sairauksien ehkäisemiseksi sekä elämäntapaneuvonta. Toimintamalliin kuuluu tiedottavia ryhmätapaamisia, jotka on kohdennettu ikäryhmille 65–79 ja 80+, sekä tarvittaessa hyvinvointi- ja terveystarkastus kaikille yli 65-vuotiaille, jotka ottavat yhteyttä seniorineuvontaan eikä heillä ole jo valmiiksi hoitosuhdetta. Ryhmätapaamisissa ja yksilöllisissä terveystarkastuksissa annetaan elämäntapaneuvontaa FINGER-mallin viiden osa-alueen mukaisesti. Yksilölliset kutsut terveystarkastuksiin tai kotikäynnit tietyille ikäryhmille eivät tällä hetkellä kuulu seniorineuvonnan toimintaan. Omaishoitajien terveystarkastukset sen sijaan kuuluvat seniorineuvonnan tehtäviin, ja tähän sisältyy henkilökohtainen kutsu terveystarkastukseen. Tarvittaessa tarkastus voidaan tehdä omaishoitajan kotona.

Kirjelmässä tuodaan esille toive kotikäynneistä 80-vuotiaille. Kartoitusluonteiset kotikäynnit kuuluvat sosiaalihuollon palveluohjauksen piiriin, eivätkä tällä hetkellä ole osa seniorineuvonnan toimintaa. Kirjelmässä pidetään myös toivottavana tietyn ikäluokan kutsumista terveystarkastuksiin. Nykyisessä seniorineuvonnan mallissa kaikilla yli 65-vuotiaille, joilla ei ole hoitosuhdetta, on mahdollisuus ottaa yhteyttä seniorineuvontaan ja tarvittaessa saada hyvinvointi- ja terveystarkastus sekä elämäntapaneuvontaa ja seurantaa. Suurin haaste on tavoittaa ne ikäihmiset, joilla on suurin tarve elämäntapamuutoksille, mutta jotka eivät hakeudu ennaltaehkäisevän terveydenhuollon piiriin. Tämä on haaste, jonka Pohjanmaan hyvinvointialue jakaa muiden hyvinvointialueiden kanssa, eikä siihen ole yksinkertaista ratkaisua. Vuoden 2024 aikana seniorineuvonta on tavoittanut yli 1000 senioria ryhmätapaamisten ja tiedotustilaisuuksien kautta. Yhteydenottojen määrä on kasvanut tasaisesti vuoden 2024 aikana.

Hankkeen aikana tehtiin ehdotuksia resurssitarpeesta. Resurssitarpeen (seniorineuvojien määrän) laskeminen eri toimintamallien mukaan on haastavaa, koska ei voida ennustaa, kuinka moni tiettyyn ikäryhmään kuuluva seniori vastaisi kutsuun tai ottaisi vastaan kartoitusluonteisen kotikäynnin. Nykyisessä toiminnassa on viisi kokoaikaista seniorineuvojaa, joille tämä tehtävä on ainoa työtehtävä. Lisäksi useammalla henkilöllä seniorineuvonta on yksi monista työtehtävistä. Yhteensä Pohjanmaan alueella toimii noin 6,5 seniorineuvojaa. Hyvin karkea arvio viittaa siihen, että noin 12 kokoaikaista seniorineuvojaa tarvittaisiin, jotta olisi mahdollista toteuttaa esimerkiksi 70-vuotiaiden terveystarkastukset, kartoitusluonteiset kotikäynnit kaikille 80-vuotiaille sekä omaishoitajien terveystarkastukset.

On huomionarvoista, että Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on alustavasti myöntänyt Pohjanmaan hyvinvointialueelle rahoitusta tulevalle hankkeelle, jonka tavoitteena on laajentaa FINGER-verkostoa ja selkeyttää muistisairaiden palvelupolkua. Hankesuunnitelmaan sisältyy muun muassa tietopakettien luominen kaikille 68-vuotiaille sekä panostus nuorempien senioreiden

tavoittamiseen elämäntapamuutosten ja hyvinvointialueen tarjoaman tuen osalta. Lisäksi Pohjanmaan hyvinvointialue panostaa digitaalisiin palveluihin, joita voitaisiin hyödyntää myös seniorineuvonnan toiminnassa.

Lopuksi voidaan todeta, että seniorineuvontaa on saatavilla kaikissa 14 kunnassa, ja palveluun voi ottaa helposti yhteyttä seniorineuvojen puhelinnumeroiden kautta määriteltynä soittokautena. Nämä tiedot löytyvät sekä hyvinvointialueen verkkosivuilta että painetuista esitteistä. Yleistä tietoa terveellisistä elämäntavoista on myös saatavilla painettuina esitteinä.

Pohjanmaan hyvinvointialue tiedottaa jatkuvasti seniorineuvonnasta sekä sisäisesti että ulkoisesti lisätäkseen tietoisuutta toiminnasta. Toimintamallia arvioidaan säännöllisesti.

Mustasaari, 10.2.2025

Annika Tetrault

Koordinoiva osastonhoitaja, Ikäihmisten terveystalvelut